

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esztőtörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.		elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán,
Fél évre 2 frt 50 kr.			iskola-utca 13-ik szám.
Negyed évre 1 frt 15 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		Egyes szám ára 10 krajczár.

A város költségelőirányzata.

II

„Nyiregyháza város képviselőtestületébe ma már csak undorral lehet bejönni.“ Ezt a jellemző mondást hallottuk ennek a züllött testületnek mult heti ülésén! Szokatlanul kemény kifejezés, amelyért rendes körülmények között szigorú elnöki rendreutasítás jár. A jelen viszonyok között azonban mindenki érezte, hogy igaz, hogy a jellemzés nem túloz, s a képviselőt minden jobb érzelmű komoly tagja csaknem tüntető módon csatlakozott ahhoz a mélyen lesújtó vélekedéshez.

Részeg emberek garázdálkodása, foglalkozás nélküli existenciák rakoncátlanokodása groteszk organismussá súlyszította le azt a testületet, amely Szabolcsvármegye középpontjának, székvárosának szellemi és anyagi erői gócpontjának házi életéhez iróni és szabályokat volna hivatva adni.

Benyiczky Miksa ur, a volt országgyűlési képviselő az állítólagos vezére annak a pártnak, amely vagy szánalmas tudatlanságból, vagy rivalitásból, vagy az alacsony értelmi fokon álló nagy tömegnek való tetszelgési vágytól áztatva, de mindenesetre terv-

szerűen diskreditálja a képviselőtestület tekintélyét, jogait és feladatait. Szarzik ebben a táborban a Nádas testvérek, és Mészáros János volt levélhordó. Gyönyörű társaság! Első tekintetre is nyilvánvaló, mikép műveltségüknél, tudományuknál és foglalkozásuknál fogva képesek és hivatottak Nyiregyháza város közigazgatásában vezérszerepet betölteni.

Szinte restelkedéssel fogjuk kezünkbe a tollat, hogy megfessük vázlatos képét a 30000 lakossal, nagy értelmiséggel bíró Nyiregyháza város képviselő-testülete tanácskozásainak. Szeretnők eltitkolni a szegényünket, hogy ne terjedjen hire, minő befolyásra tett szert legfőbb önkormányzati szervünkben a csapszékék légkörében otthonos duhajkodás, kurjongatás, vadság és durva kocsis tempó. Mert igazán van okunk szegyenkezni azon, hogy a képviselőtestületünk annyira elzüllött egy volt országgyűlési képviselő népszerűség hajhászása mániájából, mikép annak üléseibe undor nélkül be sem léphet többé jóérzésű ember.

Jól tudjuk, hogy az erkölcsi rend törvénytörtsége mindenben feltételezi, sőt megkivánja az örök mozgást, amely az ellentétes erők küzdelméből

fejlődik ki. Természetes az is tehát, ha Nyiregyháza város képviselőtestületében a józan, komoly és következetes férfias magatartásnak erős ellenzéke támad. De nem tudunk megnyugodni abban, ha ez az ellenzék az utca porát, szemetét viszi be a képviselőtestület tanácskozásába, s kénytelenek vagyunk túrni, hogy napirenden legyen a rikkancs modor, gyáva gyanúsítás, szöszegés, sékértés és minden válfaja az értelmiség hiányával kapcsolatos félszepségeknél.

Elismerjük, sőt egyenesen székségesnek tartjuk, hogy a városi hatóság működését egy ellenzéknek ellenőrizni kell, s ha ez az ellenzék a követelményeknek megfelelően teljesíti feladatát, abból csak a közigazgatásunkra és a város vagyoni háztartására háramlik haszon. Nem ismerjük el azonban, hogy ez az ellenőrzés csak abból állhat, hogy lopással, csalással, a város megkárosításának vádjával illessenek nyílt felszólalásban és képviselői ülésen bármely tisztviselőt, anélkül, hogy a bizonyítás meg is kíséreltetnék. És mert ez a tünet immár napirenden van Nyiregyháza város képviselőtestületében, ki kell jelentenünk, hogy az a társaság nem korlátoló, mérséklő

A „NYIREGYHÁZA“ TÁRCZÁJA.

Napló-törödékek 1848-ból.

Irta: Nagy Endre.

Augusztus 1.

Az 1848. évi népmozgalmak Európában a szabadságérti küzdelem színét viselik magukon. E küzdelmek szent elvek, a szabadság elveinek életbeleptetéseire indultak meg. A küzdelem véres volt, mert a hatalom ellen vívatott: az áldozatok elhullának, de a siker nem lett az, minek lennie kellett volna. Hol rejlik ennek oka? Talán a kivétel nehézsége feletti elesüggedésben, vagy mert a kivétel emberi erőnek egyáltalában lehetetlen? — Tagadom mind a kettőt.

Véleményem szerint az 1848. évi szabadságküzdelmeknek várt sikere nem lehetett, mert azon magaslatra emelkedni nem tudtak, hol a kisszerű lokális érdekek salakjától tisztultan, gát nélkül üthettek volna fel táborukat. — Igen! lokális, parciális érdekek kapcsaiból nem tudta magát az emberiség kifejezni, pedig ezek a tiszta szabadságnak mindég ellenségei. Epen azért, mert a parciális érdekek a szabadsági elveknek ellenségei s mert az emberiség a parciális érdekek kapcsolai közül magát kiragadni nem tudta, utakat, módokat keresett azok összeegyeztetésére. Itt rejlik a sikertelenség oka. E kettőt összeegyeztetni nem lehet. A kettő zenith és nadir. E kettőnek összeegyeztése törekvésben sophismákra fajul a gondolkodás, a sophismák tévutra vezettek bennünket.

Tekintsünk a történelembe. A harczt már Krisztus indította meg. A harczt a középkorban a vallási háborúk alatt számtalan áldozatot ragadott el; de a harczt sikeres nem lehetett, mert a szabadság elvei letörpítve, a harczt a vallási nézetekhez kapcsolta. Vallási nézetekért öldöztek egymást az emberek a szabadság szent nevében. Lehet-e ennél nagyobb gyűny? — És mi most, midőn e kornak salak szemelétől megtisztulva elfogulatlanul pillantunk a multba, nem foghatjuk meg, miként történhetett ez, nem foghatjuk meg, különböző vallási nézetek miatt miként öldökölhettek egymást gyakran ronkok, testvérek. Es mégis mi most, a kik mindent meg nem foghatjuk, szinte egy oly szellem kapcsolatban vorogdóink, melyet az utóvilág nevelni fog rajtunk. Értem a nemzetiség kapcsolatát.

Ne higgye senki, hogy én a nemzetiség érzelmét kárhoznai tudnám, nem, a vallási, családi és nemzetiségi érzelmek nem csak szépek, de szinte oly szentek, mint a szabadságiak, de ezek azoknak alá nem rendelhetők. Én a nemzetiségi érzelmeket tiszteltem: s akiben ez nincs meg, tagadom, hogy igaz családi érzelmekre képes volna, mert a nemzet nem egyéb, minthet egy nagyobb család. De a nemzetiségi érzelmek nem szabad az önzés fokáig emelni, nem szabad azt, a más fajuk, nyelvük gyűlöletét fokával mérni. Valamint kárhoznai azt aki más vallásbeli különböző nézetét, hitét megvet, szintugy kárhoznai az is, aki gyűlöletet alakít azért, mert az édes anya emlőjén

más nyelvet szívott be, mint, a melyet ő beszél.

Ne kívánjuk nemzetiségünket tulterjesztetni, mert ez csak más nemzetiség rovására történhetik, ami természetesen ennek feltékenységét kelti fel. A szabadságot, a tisztult egyeni szabadságot tiszteljük népekben úgy, mint egyes személyekben, mert e nélkül a gyűlöletnek csirája mindég éle ve lesz, várván az alkalmat, melyen kizöldülhessen. Mig a népek között gyűlölet lesz egymás irányában, addig az általános béke nem ábránd; — pedig mig általános béke nem lesz, erő fog határozni a népek felett. Es kérdem én: lehet-e ott szabadság, a hol az erő határoz? a gyengébb nem leend-e kénytelen fejét meghajtani az erősebb előtt?

A szabadságot tehát mindenek fölé kell emelni, előbb kell szabadoknak lennünk, mint nemzet-, vagy család-tagnak, így kivihajtuk azt, másként nem.

Augusztus 2.

Szivem sajog, lelkem feljajdul, midőn léptenkint tapasztalom, hogy jelen miniszteriumunk nemcsak lassu a tevékenységben, de a hol megkezdé működését, ott is hibás irányban halad. Az a miniszterium, mely a volt ellenzéki párt legjelésebb előharcozásai-ból alakult, midőn a bukott kormány nyomát járja, nem készíti-e el magának a legnagyobb mulatást mint amaz?

Szóltottam már egyszer, hogy e miniszterium megtagadva az elveket, a körülmények, az érdekek politikáját vala magánának,

és szabályozó hatás kifejtésére alkalmas ellenzéke a képviselő testületnek, hanem egy bomlasztó erő, a mely ethikai silányságával mindennek, ami fejlődés, törekvés és mindennek ami komoly, meggondolt és illedelmes: született ellensége éppen csak azért, mert önmagában rejülő tulajdonságai képtelenné teszik a városi közigazgatás anyagi és technikai feladatainak átértésére. Ily kétségtelenül való tények mellett az sem sejtlemen és feltevés csak, hogy annak a társaságnak minden tagja még annyira sem képes, hogy mások iránti társadalmi kötelezettségeinek kényszerét érezze, hogy köztekintélyt lásson, amelyet magasabb ethikai okokból védeni kell minden gyanu, rágalom és bántó feltevés támadása ellen. Mert mindenkinek, aki a művelt társadalom tagja akar lenni, tudnia és éreznie kell, hogy az állam és társadalom rendjét tekintélyek elismerése biztosítja, a melyeket ok nélkül, mondjuk tudatlan szószátyárkodásból bántani kikezdeni nem lehet, ha csak nem a megjelölt rend legfőbb biztosítékának erőt és presztízst szállítják alá. — Azonban Nyiregyháza város képviselőtestületében már-már megszokott dolog, hogy a társaság szájhősei a hivatali tevékenységeket meg nem engedett czélok elérésére kihasználtnak állítják, s menten megczáfoltatván, különös lelki nyugalommal jelentik ki a tévedésüket. Es ez elég!

Való igaz, hogy általában helyes ily végletekig menő éber figyelmese a hivatalnokok köztevékenységének. Aztán elfogadható még az is, ha

elkeseredtem a fölött, de azért hittem, hittem azt, hogy lesznek kérdések, ha nem körülményainkban, legalább belakulásunkban melyeket önállólag új és elvi alapon rendezend. E hitemben is csalatkoztam. Az illető miniszter a katona állítási tervben sem volt önálló, s a cultusminiszter a népnevelési törvényjavaslatban sem önálló, elfogulatlan. A jelen miniszterium úgy látszik gyenge volt a gyökeres reformot céljául kitűzni, hanem csak a foltozást. Folt hátán, folt! és utóljára, sem a régi alkotmányra nem lehet többé ismerni, sem egy erős alapu új alkotmányt nem bírandunk.

Abnormisabb állapotot csak képzelni is, mint most a miénk, nem hiszem, hogy lehetne. Népkepviseleti rendszer az alsó tablán és születési főrendi tabla vallásbeli tökéletes egyenlőség és külön felekezeti népisoklak; külön álló hadügyminiszterium s egye olvadkatonaság. Mondja nekem valaki, lehetséges-e ez másutt mint nálunk? Nevetség üzött tablábírósg!

Vallásegyenlőség és külön felekezeti népisoklak! Boldog Isten! lehetett-e ily törvényjavaslatot várni a nagy Kőlcsey kedvencétől, a „karthausi“ a falu jegyzője* lángeszű írójától? Obstupuere omnes. Nem tudtam magamból témi ámulásomból, midőn a törvényjavaslatot olvastam.

Lássuk az okot, melyet felhoz a különfelekezeti iskolák mellett. Ő ugymond a közös iskolákat elvben pártolja, de a népet most még érletlennek hiszi ezek behozatalára. Hallottatok ezt? Kérdem, vajjon, nem ugyan ezen phrazissal éltek-e márczius előtt a régi tepsedti tablábírák, valahányszor a tevékeny ellenék valamely újítást sürgetett? vajjon

valaki egyes tisztviselővel szemben kevés bizalmat táplál. De ennek a bizalmatlanságnak minden becseletes társadalomban csak akkor szabad bűntény elkövetésének állításával kifejezésre jutnia, ha legalább a buta vádaskodó egyéni meggyőződésével konkrét tények alapján hiszi a vádjának megtörtént igaz voltát. Nyiregyháza város képviselőtestületében még ezt a szélső határt is túllépi az a züllött társaság. Vádol, mert megdöbentően alacsony értelmisége annyira a közönséges társalgása légkörébe tartozónak érzi azt, hogy minden emberről szabad feltételezni az erkölcsi romlottságot arról nyíltan beszélni megengedett dolog, mint pl a cigányok egymás között, hogy tolvajlasi cselekményüket megbeszélik. Amde a cigányok társadalmának fő-fő foglalkozása a lopással való életfenntartás, Nyiregyháza város közigazgatása és társadalmá talán még nincs cigány alapon berendezve?

Mindezekért az a társaság felelős, amelynek vezére minden valószínűség szerint a volt országgyűlési képviselő; Beniczky Miksa.

Történtek pedig e tények a költség-előirányzat tárgyalásának első napján.

Közügyek.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Szabolcs-vármegye törvényhatósága az őszi rendes közgyűlést október hó 11-én d. e. 10 óraker kezd meg.

— **Állandó választmányi ülés.** Az október hó 11-én kezdődő törvényhatósági őszi rendes közgyűlés tárgyait előkészítése céljából az állandó választmány október hó 6-án

nem ez a phrazis-e az, melyet márczius végleg tönkre silányított? 1848. évi márczius után a répi érletlen: Érletlen marad igen is, ha ily módon foltozgatjuk a régi rendszer eltépett rongyait.

Kérdem ismét: nem igazi tablábírói phrazis-e ez: „elvben ugyan pártolom, de kivételben nem“. Hát a kivétel az elvtől, az elv a kivételtől oly annyira különbözhetik-e.

Oly idöket élünk, melyet forradalomnak neveznek s forradalomban a kivételnek az elvet nyomban kell követnie, hacsak a kivételt és elvet együtt elsüllyedve látni nem akarjuk. Ha az elvek keresztül vitelére most nem ragadjuk meg az alkalmat, történéhetik-e az a jövőben máséket, mint egy újabb forradalom utján? Tagadom, mert ha a kedélyek csillapultak, fásultság áll a tagokba, elváltozás és gyökeres reform pedig fásultság idején el nem érhető. Ebből világos, hogy **ők akik a forradalmat minden módon kærülni akarják**, éppen ez által nyitnak nekünk utat, mert a foltozott alkotmányok forradalom utján tökéletes ujja teremtésére az idö itt van, az idö megérett.

Közös iskolák tehát, mert az ok, hogy a nép erre még érletlen, örökké felhozható lesz, hogy az megszünjék, éppen azért kell a népet nevelni, az okot tettel kell megczáfolni, magától az el nem enyészik soha. A tettel leendő megczáfolásra pedig, tagadom, hogy a forradalmi megújodásnál alkalmasabb idöpont volna.

Augustus 3.

Népkepviselet alapján egybehívott alsótabla és nagyméltóságú főrendiház! mondhatom gyönyörűségesen összeillenek. E két

d. e. 9 óraker a vármegye-háza kistermében ülést tart.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Nyiregyháza város képviselőtestülete a mult pénteken délután a városháza nagytérben *rendkívüli közgyűlést* tartott. Az elnök székelt *Bencs László* polgármester foglalta el, a szabadságon levő Májerszky Béla főjegyzőt azonban *Mooss Béla* aljegyző helyettesítette.

A tárgysorozat elsőpontja a polgármester jelentése volt az Erzsébet királyné elhunytá alkalmából megtartott gyászstzeni tiszteletekről és az országos gyászban való részvétel egyéb módozatairól.

A közgyűlés helyeslője vette tudomásul a jelentésben előadottakat s ezzel kapcsolatban a Királyné emlékszozára megindított országos gyűjtéseket a város részéről egyhangulag 1000 koronát szavazott meg.

A hétköznapi tárgyakra törve át, a gőz és kádfürdő bérbeadására megkísérelt árverés sikertelenségének bejelentésére azt határozta a közgyűlés, hogy az árverés meg egyszer megkísérelendő. Az örökös és tanyai földeken, valamint a Sima pusztán kigyakorolható vadászati jog bérbeadására megtartott árverés eredményét, amelyen tudvalevő az eddigi 140 frt bér helyett 305 frt évi bér érteket el, a közgyűlés tudomásul vette és jóváhagyta. A Péter László féle gyalogkőjárda tartozás kérdését azon indítványra, hogy a tartozás a ház mostani tulajdonosától követeltessek s amennyiben fizetni nem akarna, a kőjárda szedessék fel, a közgyűlés megfontolás céljából kiadta a jogügyi bizottságnak.

A Korona épületben levő egyik bolt bérbeadására az árverés elrendelése és Tomnyák János lakosítása után a folyó évi költségvetés egyes czimeinél mutatózó hiteltul-lepésekre vonatkozó tanácsi előterjesztésre került a sor, amelyet Kovách György főszámvévo ismertetett meg. A felsorolt száraz számadatok annyira meghatarták a közgyűlést, hogy a tanács egész előterjesztését hozzászólás nélkül elfogadta és a magáévá tette.

külön elemből egybefoltozott nemzetgyűlés aztán teremtsé ujja e szegény hazát, teremtsen egy, a kor igényeinek megfelelő alkotmányt, mely e honnak minden polgárát különbség nélkül egyaránt kebelébe fogadja. Hogy e két ház, e két, annyira különböző elem egymással összeegyezzen, ahhoz vagy példátlan lekesülés, rendkívüli hazafiság kell, vagy tökéletes elzibbadása akár egyik, akár másikkak. Az elsőre bizton és tartósan építeni nem lehet, a második feleslegessé teszi a két kamarai rendszert.

Általában a két kamarai rendszer népi-ség nyomán biztosabb alapon felállítva is szűkségtelen, mert csak a nép kiskoruságának jele, kiskorusáknak lennünk pedig már nem szabad. Hát még ily viszonyokban, ily érdekek, mint a miénk, nem lehet, hogy fennmaradjon.

A mi főrendiházunk még eddig, igaz, nem igen zavart vizet; ellentétbe magát a képviselőházzal még semmiben sem helyezte, de éppen akkor, midőn így jár el, nem tanácsos-e annak végképeni eltörése? Csak egyszer kell e házunk ülésen megjelenni, hogy látva annak nem lelkesülését, hanem zibbadtságát, kimondja rá az ember a halalos ítéletet.

Szereti emlegetni a két kamarai rendszer hasznát, hogy a felsőház higgadtabb nézetű, tagjai jótékony mérséklettel tartják vissza az alsóháznak néha rohamos, túlzott hevű kívánatait. Ez okadatolásra kettő a megjegyzésem: Pecsovits-elv van abban kimondva, midőn a nemzetnek törvényt alkotni küldött választottjait egy más hatalom által feket tartani akarja. A másik: hogyan érhetjük el azt, hogy a felsőház higgadtabb férfiakból álljon?

Miután még a bor-bányai szőlő-kertség felügyelőjének a borítal-adó általán kiigazítása tárgyában beadott kérvényét elutasították, s a bor és huszfogyasztási adónak az 1899. évtől leendő megváltására kifizető tárgyaláshoz a polgármester és a fősámvevő részére szükséges megbízást megadták, a nyiregyháza—vásárosnamenyi vasutára adandó hozzájárulás kérdésére került a sor.

A tanács és pénzügyi szakosztály, mint említettük, azt javasolta, hogy jögyezzen a város 20.000 forint árszámvevőnyét oly feltétellel, hogy a részvénytársaság székhelye Nyiregyháza legyen és még további 10.000 forintot, ha a vásártéren egy marharakodó állomás létesítetik. A közgyűlés azonban több rendbeli hosszas szónoklások után ezzel a javaslattal szemben névszerinti szavazással Somogyi Gyulának azon indítványát fogadta el, hogy mindezen feltételek ellenében is nem 30.000, hanem csak 20.000 forint árszámvevőnyeket jögyez a város, ha a vasút két éven belül létesül.

Az idő előrehaladott volta miatt a tárgyszorozat többi hét pontjára már nem került sor.

— **A város költségvetése.** Nyiregyháza város jövő 1899. évi költségvetése foglalkoztatta a város képviselőtestületét kedden délután és szerdán egész nap. A képviselőtestület — bár meglehetősen gyér számban megjelent tagokkal — tételről-tételre tárgyalás alá vette a tanács által beérkezett javaslatot, azzal a záradékkal, hogy a bevételi tételek emelése és a kiadási tételek leszállításával leszállítsa a fenyegető magas közköltség %-ot is. Ez azonban csak alig számbavehető mértékben sikerült. A végeredmény ugyanis az, hogy a hiány mintegy másfél ezer forinttal kevesebb lett, ami azonban alig 1% községi pótdadó kevesebbet jelent s így a jövő évi közköltség 69%-ra fog rugni.

— **Hivatal vizsgálat.** *Báró Feilitzsch Berthold* főispán, Kertész Bertalan főispáni titkár kíséretében folyó hó 23-án a bogdányi, 27-én pedig a nyirbátori járás főszolgabírói hivatal ügykezelését vizsgálta meg.

Lesz-e hát kiegyezés?

Kérdi:

egy kiscgazda.

Őszre hajlik az idő. A mi termést adott az idén szántóföld és rét, szőlő és gyümölcsös, kisebb-nagyobb bankóra váltva elment már, hol adóba, hol kamatra, no meg egy kis telire valóra. A mi kevés még maradt, abból a jó lsten segedelmet, valahogy kitelelünk mi kiscgazdák.

Hanem új magot teltünk a földbe, új munkát adtunk szőlőbe, gyümölcsösbe, egy kis hizlali valót is szerezünk, a miből pénzelni lehet, egyzóval kezdünk dolgozni a jövő esztendei megélhetésre.

De megélhetünk-e és hogyan? Ez az aggodalmas kérdés szánt barázdákat homlokunkra. Tudni kéne már, hogy mi lesz a kiegyezés dolgában? Megesimálják-e a külön vámtérületet, vagy megmaradunk-e úgy, a hogy eddig voltunk? Ha a nagy uraknak tán nem sürgős ez a kérdés, ha az ország-házában rá is érnek nagyokat és hosszukat mondani, nekünk gazdáknak nagyon sürgős ám idejekorán tisztában lenni azzal, érdemes-e buzát vetni, szőlőt és gyümölcsöt termelni, szarvasmarhát és disznót nevelni és hizlalni?

És nem csupán mi kiscgazdák tekintünk elszorult lélekkel az elé, a mi lesz, hanem velünk együtt egy sereg iparos, meg kézműves, apró emberek, a kik kezük után keresik a mindennapit s a kiknek nagyon belevág a számításukba, hogy a politai us nagy urak miképpen viszik dűlőre az ország sorsát.

Lehet, hogy mi nem tudjuk megérteni, micsoda magas politika van a kiegyezés kérdése mögött, vagy tán azt se bírjuk fölfogni észszel, hogy az a törvényparagrafus, a mire az urak hivatkoznak, merre csavarható, a szerint, a mint jobb- vagy balpárti képviselő nyul hozzá. De azt tisztá észszel látjuk, hogy a kik megesimálják 67-ben a kiegyezést, nem gondolhattak arra, hogy valamikor az ő törvényük által kárt okozzanak

Magyarországnak. — Ha jónak látták akkor megcsinálni a gazdasági közösséget, akkor annak föntartása csak attól lűgghet, hogy ez bevált-e vagy sem? Olyan törvényt csak nem csinált Deak Ferencz, a mely azt mondja, hogy: ha a közös vámtérület hasznára is volt az országnak s ha a külön vámtérület kárt is okozna, mégis meg kell csinálni a külön vámtérületet, ha az osztrákoknak nincsen országgyűlésük, e melylyet a gazdasági szövetséget meg lehet kötni.

Sokat beszélnek és vitatkoznak mostanában a fölött, hogy mit értsünk az önálló rendelkezés alatt; hogy ez a szó parancsolja-e vagy pedig csak megengedi-e a külön vámtérületet? — Hát egyesek észszel nem lehet mást érteni az önálló rendelkezés alatt, mint azt, hogy az ország azt teheti, a mit jónak lát. — Teszem fel, ha én a szomszédommal közös legelőt tartak, de kikötöm, hogy az esetben, ha meghal, vagy más veszi át az ő gazdaságát, akkor nekem van jogom önállóan rendelkezni. Már most beáll ez az eset és csupán csak rajtam mulik, hogy a másik gazdával föntartsam-e a közös legelőt vagy sem? Nem azt nézem-e, hogy hasznomra volt-e eddig s hasznomra lesz-e továbbra is ez a közösség? S ha azt látom, hogy ez hasznomra volt és lesz, hát akkor bolond észszel ahhoz kötöm magam, hogy nem legeltek közösen, mert megállapodásunk szerint nekem jogom van ehhez? Hát nem mondaná mindenki, hogy elment az eszem, ha megfosztanám magam a szemmel látható haszontól, holott csupán csak tőlem függ, hogy megtartsam és biztosítsam azt továbbra is?

No hát, szakasztott ilyenek látjuk mi kiscgazdák a kiegyezési kérdést.

Mi azt látjuk, hogy a mi buzánknak, borunknak, gyümölcsünknek, marhánknak, sertésünknek van egy biztos piacra; amikor termelünk vagy hizlalunk, előre kiszámíthatjuk, mibe kerül egy marza szem vagy jószág s mivel tudjuk, hogy mennyi szállítási költséget kell fizetnünk Ausztriába, kikalkuláljuk, hogy érdemes-e és mit érdemes termelni. Ha fölállítják a vámorompókat, egyszerre vége szakad a bizonyos számításnak. Nemesak, hogy a vám drágábbá teszi jószágunkat, de azt se tudjuk, hogy most már a megdrágult szem és jószág bir-e versenyezni az osztrák piacra, más, idegen országbelivel és ha nem bir, mennyivel lesz olcsóbb idehaza is a mi buzánk és jószágunk; mivel hisz anyyi lesz, hogy az egyik gazda a másikat nyomja le az árakban, csak hogy a nyakán ne maradjon a mit termelt.

Én nem hiszem, hogy az osztrákok, a mi szép szemünkért, beeresztik ingyen a mi gabonánkat és marhánkat, ha mi vamat szedünk az ő posztójuk és divatczikkjeik után. Háboruskodni fognak bizony velünk s a hogy én látom a dolgot, a háború költségeit mi gazdák fogjuk majd megfizetni. Legelső sorban is mi kiscgazdák, a kiket mindjárt az első egy-két esztendő nagyon keservesen próbál ki. Ha már olyan nagyon kell az uraknak a külön vámtérület, hát mondja meg Kossuth Ferencz uram, hová vigyük majd termésünket, ha az osztráknak nem kell, vagy drága lesz? A bánáti buzának hol lesz az új piaca? A debreczeni és békesi disznókereskedő hova szállítsa hizóit? A kecskeméti szőlősgazdák miből fognak pénzelni, ha nyakukon rothad szőlő és gyümölcs?

De hát azt is mondják, hogy majd terem ipar Magyarországon s akkor lesz, a ki elfogyaszta, a mit a gazda termel. Hát kit akarnak ezzel bolondítani? Hát mi kiscgazdák megélünk addig, a mig az a nagyipar megterem itt Magyarországon? Vagy hát mind egy az uraknak, ha egy pár ezer kiscgazda a tőszgyökeres magyar faj, ki is pusztul, csak vagyonosodjon meg itt nálunk egy pár cseh meg osztrák gyáros? Mert csak idegen kapitálissal lehet nagyipart csinálni Magyarországon s ennek az idegen kapitálisnak a

Pecsovics-ely van benne kimondva igen; mert midőn a nemzet a maga számára örvényt alkotni egész biradalommal választja és bizza meg fiait, akkor az ily alkotmány megtagadja a teljes bizodalmat azoktól s egy más hatalmat állít fel, mely talán a nemzet akaratával dacolni merészel. Végre is, mi történnék akkor, ha a nemzet közvetlen képviselői valon-ly törvényjavaslat észszerűségéről sőt elodázhatlan szükségességéről belsőleg teljesen meggyőződve, azt a felsőház netaláni ellenszegülése daczára sem akarnák sem elejteni sem módosítani? A felsőház erre vagy enged vagy nem: ha enged, elismeri gyengeségét, s ez által törvényhozói, képességének tekintélyét ő maga tiporja sárba ha pedig nem enged, tőnie kell mert a nemzet bizalma által nyilvánult akaratjának kivételében gátot nem tűrhet. Tartsd fel a Dunát zajos medrében, s mig nagyobb erővel zuhan át.

Figyelmet érdemel még a felsőháznak szerkezete, viszonya, alkotása is. Felsőház rendiség alapján népképviselők alsóház mellett tökéletes abszurdum, szóba sem jöhet; mert a képviselőházzal ellenkező helyzete önmagában hordja a megszakadást érdekében és eredményben. Kinevezés alapján még tökéletlenebb az, mert szükségképen a kinevező kormány és államfő érdekében működővén a nemzettel folytonos surlódásba jöhet. Két mód volna még azonkívül, az egyik a norvég alkotmányban van kijelölve, mely szerint a nép által megválasztott képviselőház tagjainak egy negyedét önmaga alkotja felsőházzá s a másik, mely szerint a felsőház tagjai az alsóház tagjai módjára a nép által megválasztottnak. Az első haszontalan, a másik hibás.

Az első haszontalan mert általa az alsó ház maga elismeri tehetetlenségét, s gondoskodik egy másiktól, mely őt vezesse, vagy

esetleg féken tartsa, pedig ha a képviselők táblája saját maga nem birik önképességében nem játszotta-e ki a népet, mely bizalmát helyezte benne

A másik mód, a nép által közvetlen választás hibás, mert ez esetben általános azon hiedelem keletkezik, hogy a felsőház okosabb, bölsebb egyéneket kívánván, ide a kitűnőbbeket kell küldeni. De éppen ezen hiedelem hozza magával, hogy mindenki inkább a felsőházba iparkodik jutni, és éppen ez által az alsóház nagyon elveszti a nép bizalmát az ő képességéhez. Ehez járul még, hogy így az alsó házba rendesen csak a középszerű, vagy sejeles kapacitások kerülnek tagokul, pedig a nemzetgyűlés törzserejének még is a képviselőházon kell nyugodnia.

Mindenkor pedig, a legjobb esetben is a kamarai rendszer csak a régi schleudrián lassan forgó kerekain alkotja a nemzet számára a törvényeket, úgy, hogy sokszor haszontalan, felesleges, sőt néha károsak válnak, mire elkészülnek.

Alkalmazzuk ezeket a mi két kamaránk egymáshoz viszonyaira; s még nagyobb képzetelések kerülnek elő, mint a melyeket föntebb elősorolni jónak láttam, mig alsóházunk ugyanis a népek küldötteiből áll, addig a felsőház főnemesei, egyházi rendűek és királyi hivatalosoknak tömege, kik a népet, annak érdekeit csak igen kevésé, vagy éppen nem ismerik, kik azzal semmi connexusban nincsenek. — Képzelné nem tud oly tárgyat, melyben e két ház érdekeit ne lehetne tökéletes ellentétbe hozni a megfőreség. És mi segít ez eset beálltával? ha az egyik részről zűbimbóság vagy rendkívüli hazifiság által ki nem egyenlíthető? felelet: új forradalom.

haszna is csak idegen kézbe és nem magyar kézbe jut.

Van azonban még egy kérdésünk? Hát mi lesz abból az ezer meg ezer kisparosból és kézművesből, a ki családot tart fenn, adót fizet és élni akar? Mi lesz ezekkel, ha a nagyipar kiveszi a szájukból a kenyeret? Álljanak be napszámosnak, gyári munkásnak az idegen gyárosok, vagy álljanak ki az utcaszarokra koldulni, feleségükkel, gyerekekkel?

Uram, ott fõn az országgyûlésben, jó lesz ám a kis emberekre is gondolni, mielőtt, az ország sorsa fölött döntenek. Jó lesz ám a lathá vetni mi ér többet Magyarországnak: az a sok ezer, legtöbbször igaz magyar gazda és iparos, vagy egy-két száz gazdag és milliomosodó idegen tőkepezés? Mert mi érezzük, tisztán látjuk, hogy pusztulnak, ha a mai rendet fölforgatják.

A legnagyobb lelketlenség kell hozzá hogy ebben az életkérdésben, a mely álmatlan éjszakákat okoz sok ezer embernek, a kormány is egyre huzza-halasztja a dolgot. Ha nincs bátorsága nyíltan megmondani, hogy mit akar, akkor *mondjon le* és adja át a kormányt olyanoknak, akik meg merik mondani mindenivel szemben az igazat. A Bánffy taktikája nem ér egy fabatkát sem; ne azokra nézzen, akik az országgyûlésben rakonázatlankodnak, hanem nézzen bennünket, akiket a megelhetés gondja ósztat. Ha azt hiszi, hogy nem elég erős megbirkózni velük, hát adjon helyett erősebb karu és elszántabb embernek, beszéljen végre őszintén és egyenesen, mint ahogy magyar emberhez illik: marad-e a gazdasági kiegyezés a régiben, vagy felállítja-e a vámsorompót? Ha eltökélte, hogy megmenti a gazdákat, nem féljen, mi mellette leszünk s majd észretérítjük a bakafantokodókat, de ha elég gyenge lesz és enged nekik és a bársonyszékhez jobban ragaszkodik, mint a gazdák igazához, akkor legyen elkészülve rá, hogy szembe fogja magával találni azokat, akik nem szóval és furfanggal, hanem becsületes munkával szolgálják hazájukat.

Szives kérelem!

Boldogult Erzsébet királynénknak sziveinkben örökké élõ emlékét a magyar nemzet fiai és leányai láthatóképen is megörökíteni kívánják.

Ez emlékhöz járulunk hozzá oly igaz áldozatkészséggel, a milyen mélységes a gyász, melyet a szeretett Királyné kimulása okozott!

Ha örökké látjuk jóságos képét közöttünk, ez talán némileg enyhíteni fogja fájdalmunk súlyát.

Órók béke lengjen legdrágább hamvai felett!

Nyiregyháza, 18. 8. szeptember hó 24-én.

A jótékony nõegyletek nevében:

Bleuer Sámuelné, elnök.	Báthy Barnáné, elnök.
Kende Jenő, titkár.	Leffler Sámuel, titkár.

Hírek.

Visszapillantás.

Inmár egy egész esztendő mult el azóta, hogy a „Nyiregyháza” megindult.

Legyen szabad ez alkalmat felhasználva, rövid visszapillantást vetnünk eddigi pályafutására.

Mikor egy évvel ezelõtt Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város igen tisztelt újságolvasó közönsége elé állottunk abbéli szándékunkkal, hogy lapunkat megindítjuk, azon tudatban tettük ezt, hogy tőrekevésin-

ket az a közönség, amelyre számítottunk, méltányolni, és amennyiben arra érdemesnek találja, pártolni is fogja.

Minden előzetes készülődés és reklámzás nélkül, első számunk megjelenése előtt alig pár nappal hoztuk köztudomásra terünk és szándékunkat, mert nem nagyhangu ígéretekkel, hanem munkásságunkkal és munkásságunk eredményével kívántuk megnyerni olvasóink bizalmát.

Hogy ez mennyiben sikerült, azzal dicsekedni nem akarunk. Csupán mint tényt konstatáljuk, hogy a siker a mi várakozásunkat felülhaladta. És ezt egyedül annak tulajdoníthatjuk, hogy programunkat be is váltottuk.

Programunkban azt ígértük, hogy olyan lapot adunk, amely minden magánérdektől menten, szabadon és nyíltan adjon kifejezést legjobb meggyőződésének a felmerülő közérdekű kérdésekben. — Azt ígértük, hogy változatos, élénk és gondosan szerkesztett lappal igyekszünk viszonzni olvasóközönségünk joakarátát. Azt ígértük, hogy különös gondot fordítunk közleményeink megbízhatóságára, de egyszerűen arra is, hogy lapunk szellemi színvonalát, és pedig minden rovatban, a vidéki lapok szürke egyhanguságán legjobb tudásunk szerint felülemeljük.

Azt hisszük szerénytelenség nélkül állíthatjuk, hogy programunkhoz hívek maradtunk. Azt pedig, hogy az ekként betartott programunk Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város újságolvasó intelligens közönségének ízlésével találkozik, tanúsítja előfizetőink évnegyedről évnegyedre szaporodó száma, amely szaporodásban pedig — és ezt, bár némi jól eső büszkeséggel, kénytelenek vagyunk beismerni — hirlapkiadói élmességünknek talán semmi része sincs.

De mint eddig, úgy ezután sem tekintjük vállalkozásunkat vállalatnak. — Nem az anyagi előnyöket keressük a jövőben sem, hanem lapunk szellemi értékének továbbfejlesztése lesz a célunk ezutánra is.

Ennek megkönnyítése, illetőleg lehetővé tétele céljából fordulunk most az évnegyed végén s az új évnegyed előtt igen tisztelt olvasóink eddig is tapasztalt jóindulatához abbéli kérésünkkel, hogy pártfogásukkal bennünket továbbra is megajándékoznai sziveskedjenek.

Végül meg kell még emlékeznünk e helyütt arról, hogy lapunknak hetenként többször való megjelenése és esetleg másnemű változásokra irányuló terünk több nevezetes okok következtében a következő évnegyed előtt már nem teljesedhetett be, — újvára azonban ezeket a terveket is megvalósíthatni reméljük.

Tisztelettel:
A szerkesztőség.

— **A királyi községe.** Ó császári és apostoli királyi Felsége a kabinet irodának f. évi szeptember hó 8-án kelt közleménye szerint, legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy br. Feilitzsch Berthold főispán előtt megjelent hatóságok, hivatalok és küldöttségeknek a legfelső születésnap alkalmából kifejezett hódoló üdvözlésükért a legmagasabb köszönet nyilváníttassék.

— **A szabolcsvármegyei általános tanítóegyesület Nyiregyházán,** október hó 13-án d. e. 9 órák az ágostai hitvallású evangélikus központi népiskola dísztermében tartja meg XXII. rendes közgyűlését, a következő tárgysorozattal: 1. Elnök megnyitja. 2. Főjegyző jelentése az egyesület évi működéséről. 3. Az

Eötvös-alap helyi bizottságának jelentése. 4. Pazar István egyesületi képviselő jelentése a Tanitók Országos Bizottságának gyűléséről. 5. Biráló-bizottság jelentése a pályamunkákról. 6. Nandrassy D. Aurél nyiregyházi tanító „A népiskolai tanulók nemek szerinti csoportosítása” cz. dolgozatának felolvasása. (M. é. közgy. jvkvenc 10. p.) 7. Vizsgálatbizottság jelentése az egyesület pénz- és könyvtáráról. 8. A jövő évi költségvetés megállapítása. 9. Indítványok tárgyalása, melyek (az alapszabályok 8. §-a értelmében) az elnökségnél 48 órával megelőzőleg írásban beadtak. 10. Általános tisztújítás. (Alapsz. 5. §-a értelmében) Délben közebd. Elszállásolásáról Horváth István nyiregyházi járásköri elnök gondoskodik. Lakás iránti megkeresés október 10-éig hozza intézendő.

— **Kinevezés.** Br. Feilitzsch Berthold főispán ur örméltósága a *Murányi János* halála folytán megüresedett vármegyei irnoki állásra *Gazda Gábor*ot nevezte ki s szolgálati feltétele a dadai alsó járás főszolgabíróságához osztotta be.

— **Az épülő vármegyei kórház** építkezési bizottsága ma délután 4 órák a vármegyei háza kistermében ülést tart.

— **A kir. tanfelügyelő szabadságon.** *Eördögh Dezso* kir. tanfelügyelő részére a vállas- és közoktatásügyi miniszter e hó 22-től kezdődőleg 6 heti szabadságot engedélyezett.

— **A vasuti hid és csatornára** vonatkozó árjelésre e hó 22-én déli 12 óráig négy zart ajánlat érkezett be Nyiregyháza város polgármesteri hivatalához. Az ajánlatok felbontása után a jelen volt Glöttlich Károly budapesti vállalkozó, látván ajánlatának drága voltát, azt vis-zavonta. A többi három ajánlatban foglalt engedmények mennyiségét kedden délután számította ki a mérnöki hivatal s úgy találta, hogy köztük a hid és csatorna munkálatokra együttesen legolesőbb a Gollák Samu kolozsvári vállalkozó aki az összes vállalati árból 2782 frt 47 kr leengedést tesz. A vállalatok azonban legolesőbban úgy létesíthetők, ha a hidépítés Hönisch Vilmos miskolci, a csatorna készítés pedig Pollák Samu kolozsvári vállalkozónak adatik oda mert az így elért engedmény összesen 3012 frt 31 kr tesz ki. A tanács szerdai délután tartott ülésén ilyen értelemben határozott.

— **Színház.** A színházépületre ugyan december hónapra ki van tűzve az árverés, ez azonban nem szolgálhat akadályul annak, hogy a dobra kerülő színház ajtóit még egyszer meg ne nyíljának az árverés előtt is. *Halmay Imre* színigazgató, ki társulatával ez idő szerint Szarvason időzik, kért és kapott engedélyt arra, hogy október közepétől színelőadásokat tartson. Ugy értesülünk, hogy az előadások október hó 15-én kezdődnek.

— **Beszámoló.** Dr. *Mezőssy Béla* a nagykálló választókerület országgyűlési képviselője október hó 23-án Nagy-Kállóban beszámolót tart.

— **Bessenyei ódák.** A Bessenyei oda pályázatra összesen 32 pályamunka érkezett be. A pályamunkák jelégeli a beérkezés sorrendjében a következők: 1. Nyelvében él a nemzet. (I.) 2. A gárda. 3. Ne panaszold stb. 4. A derék nem fél stb. 5. A magyarságrét. 6. Feljed Istenedet. 7. Jambor szándék. 8. Nincs sir üreg stb. 9. Újjá születés. 10. Minden ország támasza. 11. Én ama nemes harczot megvívтам. 12. Költő valál. 13. Nyelvében él a nemzet. (II.) 14. Egy nemzet csak akkor képes küzdelemre, ha vezére van. 15. Önzetlenül szerettél a hazát! 16. A haza minden előtt. 17. Áll a szobor. 18. A derék nem fél az idők mohától stb. 19. Nyelvében él a nemzet. (III.) 20. Magyar szív stb. 21. Ki vissza adta magának e népet stb. 22. Minden nemzet és maga nyelvével fenylett stb. 23. Nyiri nemes. 24. Csak a reménységben lappang a boldogság. 25. Holtunkban is stb. 26. A gárda kapitány. 27. A világ így megyen. 28. Bessenyei. 29. Örökké él ő, s nagy lesz a magyar! 30. Egyik kezében háború kard! 31. Nem hal meg az, ki mil-

lőokra költi dus élte kincsét. 32. Dicső neve költő fiadnak. — Megemlítjük még, hogy a beérkezett munkák a *Pelófi társaság*hoz küldettek fel megbirálás céljából és *Szana Tamás*, a társaság főtitkára, értesítette a vármegye alispánját, hogy a bíralt eredményét október vége felé fogja közölni.

— **Borsodiak Szabolcsban.** *Tarnay Gyula* Borsodvármegye alispánja Miskolc város főmérnökével e hó 26-án Nyiregyháza érkeztet és itt alapos tanulmánytárgyává tettek az épülő vármegyei közokmány. A borsodi alispánnak különösen a ragályos és tüdőbetegségek számára szánt pavilonok nyertek meg tetszését úgy, hogy elhatározták, hogy azok, illetve az épülő közokmány mintájára ohajlják ő is a Miskolczon építendő közokmány felépítését.

— **A város és vármegye a királynál.** Mosonyvármegye érdekes javaslattal keresi föl az ország összes vármegyéit és önálló törvényhatósági joggal felruházott városait. Arra hívja fel, hogy a vármegyék és városok közös felirattal nyújtsanak át együttes impozáns küldöttséggel Ő felségének, a királynak, Magyarország vármegyéi gyászának kifejezésére. A javaslatot Szabolcsvármegyének is megküldötté Mosonyvármegye.

— **Választás a városnál.** A Nyiregyháza városánál újonnan rendszeresített aljegyzői állás a ma délelőtti 9 órakor tartandó közgyűlésen fog választás útján betölteni. Az állásra, melynek javadalmazása 800 frt évi fizetés és 200 frt lakpénz, a pályázati határidő leteltéig hárman jelentkeztek: *Oltványi Odón*, aki ideiglenes minőségben ez állással járó teendőket eddig is ellátta, továbbá *Nagy József* tasnádi és *Reich Arnold* sepsi-szentgyörgyi lakos, kik közül az utóbbi táviratilag jelentkezett. A választás előreláthatólag egyhangyú lesz az *Oltványi Odón* javára.

— **Jegyzőválasztás.** A Balogh Samu öngyilkossága folytán megüresedett apagyi jegyzői állás a ma. héten töltöttet be választás útján. Megválasztott *Thoma István* nagykállói főszolgabírói irnok, vizsgázott jegyző.

— **Átszátalások.** A miniszterium szeptember hó 7-ik napján tartott tanácsában a nyiregyházi kir. törvényszék területén belül Berkes községeit a kisvárdai és Kécs községeit a nyirbátori járásbírói kerületéből a nyiregyházi járásbírói, telegkönyvi tekintetben pedig a nyiregyházi törvényszék mint telegkönyvi hatóság területéhez, továbbá Mada és Pusztá-Dobos községeket a nyirbátori járásbírói kerületéből a kisvárdai kir. járásbírói ügyis mint telegkönyvi hatóság területéhez csatolta át.

— **Szüreti ünnepély.** A nyiregyházi iparos-íjűség önképző-egylete saját penztára javára folyó évi október hó 9-én vasárnap, egyleti helyiségében dal, világposta és tánczene egybekötött zártkörű szüreti ünnepélyt rendez. Belépti díj: Személylegy 1 korona. Családlegy 2 korona 40 fillér. Az ünnepély kezdete 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Az ajaki mértékletességi és munkásegylet céljainak elősegítésére a földmivelésügyi miniszter, a főispán úr ömeltosága pártoló fölterjesztésére 200 frt, s ugyanez egyletnek népkönyvtár létesítésére 50 frt segélyt adományozott.**

— **Lóverseny Szatmáron.** A szatmármegyei gazdasági egylet október 12-én Szatmáron lóversenyt rendez. A programmon öt verseny szerepel különböző díjakkal. Ugyanez az egylet szeptember 27-én a nagyvásár alkalmával csikós kancza-jutalomdíjazást rendezett. A díjakat Vécsey József báró egyleti elnök ajánlotta fel.

— **Kitüntetési kiállítás.** *Nemes Nagy György* vencesellő lakos a hamburgi 1896-iki nemzetközi kertészeti kiállításán nagy bronz-érmét nyert. A művészi kivitelű bronz érem és a róla szóló oklevél, a napokban érkezett meg a földmivelésügyi miniszter útján a vármegyéhez a kitüntetett részére leendő kézbesítés végett.

— **Luccheni büntetése.** A királyasszony gyilkosára való büntetésről a genfi „Neue Züricher Zeitung” a következőket írja: Ebben az esetben a genfi büntetőkönyv 252. szakaszt fogják alkalmazni, amely következőképp szól: „Szándékos emberölés életfogytiglan tartó börtönnel büntetendő.” A tizenkét esküdt nem tehet egyebet, mint hogy az eléjük terjesztendő kérdésekre igennel feleljen az elítéltet mindjárt másnap, ha csak a semmitfőszékhez nem fordul, átkísérik a fegyházba. Ott néhány napig magánzárkában lesz, majd a műhelyben kap alkalmazást. Választhat a cipészesség és a szalmafontó-ipar közt. Reggeltől estig kell dolgoznia rövid szünettel. Vasárnap pihenhet, de részt kell vennie a közös istentiszteleten. Tilos a raboknak, hogy egymáshoz csak egy szót is szóljanak. Munkaközben is tilos egymással szót váltaniok. Ha szorgalmasan dolgoznak, úgy megkereshetnek naponként néhány centimeot. Pénzükhön hetenként két deci bort hozhatnak. A zárkák tiszták, jólétezőek. Látogatót minden évben négyszer fogadhat az elítélt, de ilyenkor is csak rokonai kereshetik fel 10—15 percze. Mélységes csend van ott éjjel nappal és ez rettenetessé teszi a svájci fegyházakat. A szigorú beszédtilalom rendkívül kemény büntetés a rabokra. Naponta kétszer sétálni viszik őket egy magas falakkal körülvett térre. A séta csak néhány percig tart. Vasárnap reggel beszélhetnek a lelkesekkel és ezt a kedvezményt a némaságra ítélt rabok igénybe is veszik.

— **Dr. Hagara Viktor** beregmegei főispánt a munkási közgazdasági egyesület f. hó 5-én tartott tisztválasztó közgyűlésén elnökévé választotta meg. Dr. Hagarának nagy érdemei vannak a beregi közgazdasági viszonyok föllendítésében és e téren szerzett gazdag szakismeretével csak hasznára lehet ezután is a megyei közgazdaságnak, melyet minden alkalommal melegen fölkarol. A közgazdasági egyesület választmányába vidéki tagok gyanánt Bicsinszky Mihály n.-lucskai lelkész, Halakotvics Bertalan a.-vercekei lelkész, Holozsnyay Tivadar szánfalvai lelkész-epeserkek és Boksy József, Holozsnyay Elek, Kossey Elek, Nátolya Mihály, Laurisín Ágoston és Romzsa Nesztor lelkészek is beválasztottak. Az egyesületnek azonkívül központi választmányja és már eddig is 200 rendes és 2 alapító tagja van, úgy hogy az egyesület fölvirágzása az eddigi jelekből megítelve rövid időn remélhető.

— **Görög katolikusok kongresszusa.** A magyar gör. katolikusoknak a jövő hónapban nagy gyűlésök lesz a fővárosban. A magyar liturgia ügyében való akció folytatásának módzatairól tanácskoznak. A régóta sürgetett reform életbelepítésének programját már a tavasszal megállapították s a szertartási nyelv kérdésében megalakult országos bizottság szét is küldötte azt a magyar görög katolikusoknak aláírás végett. Az aláírási ívek most kitöltve százával érkeznek az országos bizottság irodájába s szeptember végén valamennyi együtt lesz. Az aláírásokat bemutatják az országos gyűlésnek s az érkezeltekből az egyházi főhatósághoz terjesztendő kérelemhez csatolják.

— **Alapszabályok jóváhagyása.** A belügyminiszter az ajaki római katolikus olvasókör alapszabályait jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **Országos vásárok októberben.** A vármegye területén a folyó évi október havában a következő helyeken és időben fognak országos és kirakó vásárok tartatni: Domborád okt. 3-án, Bogdányban okt. 5-én, Szt-Mihályon okt. 17-én, Mándokon okt. 24-én, Balkányban okt. 25-én, Kisvárdán okt. 31-én.

— **Gyilkosság.** Tóth István és Kóvi István kisvárdai lakosok közös keresetre szoktak fát vágni s jó barátságban éltek mindaddig. F. hó 23-án este közösen is pálinkáztak, s ez okozta Tóth István vesztét. Este 7 órakor történt, a midőn hazamenet összekeocceztak és Kóvi arezul ütötte Tóthot.

A velük volt favágó cimborák ismervén Kóvi veszedelmes természetét, elvették tőle a bal-tát s Tóth Istvánt előre haza küldötték. — Kóvi azonban mámoros düheben kaszajáért futott haza, s üldözni kezdte a szerencsétlen Tóth Istvánt, a kit a kákás-tó felé eső utca végén a Grosz József üzlete előtt utól is ért. Ott a kasza fokával mérte egyetlen ütessel földre terítette s az utca porában is hagyta a holtra vált embert. Kóvit elfogták. Tóth Istvánt pedig a városi halottaskamrába szállította a hatóság.

— **A csodadoktor kiállása.** Sok fejtorést, gondot okozott már másfél év óta a debreceni hírhedt kuruzsló, Tápai Mihály csodadoktor. A debreceni rendőrség annak idején, mikor tudomást szerzett működéséről, meghozta ítéletét. Tápai Mihályt kiutasította a város területéről. Tápai a rendőrség ítéletét megfellebbezte, a tanács helybenhagyta. Ujabbi fellebbezés folytán a közigazgatási bizottság elé került, mely szintén helybenhagyta a kiutasító végzést. Mig a fellebbezés tárgyalás alá került, Tápai zavartalanul folytatta Debreczenben, sőt a vidéken is működését. — A tanács a harmadfokban is helyben hagyott kiutasító végzést végrehajtás végett kiadta a rendőrségnek az még ez év elején történt. Perczel belügyminiszter Debreczenben időzése alkalmával a miniszter figyelmét újból felhívta Tápai ázattal, hogy ezimre beküldött Tápai névjegyét. A miniszter elutazása után meg jött a tanácshoz a leirat, hogy a Tápai ügyet megvizsgálják s a vizsgálatról valamint az eredményről részletes jelentést terjeszenek fel hozzá. A főkapitány intézkedésére a III. ker. rendőrség a Tápai-féle aktákat előhozatta s a végre nem hajtott ítéletet most fogantossítja. E szerint Tápai Mihályt a városból kitiltották. A végzés kézbesítésétől számított 3 nap alatt köteles a várost elhagyni, ellenkező esetben kitoloncolják. A véghezvitt eljárásról s az előzőleg teljesített vizsgálatokról felvett jegyzőkönyveket felterjesztik a belügyminiszterhez. — Végre tehát megszabadul Debreczen s vidékének közönsége a népbolondító kuruzslótól.

— **A budapesti ősi gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás elhalasztása.** Szomorúság tölti el a magyar nemzetét hódolatteljesen szeretett királynéknak gyászos elhunyna miatt; s mindnyájunkat betöltő mély gyász nem engedi, hogy kiállítások tartassanak. — Ebből kiindulva, halasztották el a jövő évre a folyó évi október 9—16-ikára tervezett kiállást; de el is kellett halasztani e kiállást, mert a nép könyveivel áztattott és a szent ravatalra helyezett koszorúkba kötöttük azon virágokat, a melyek az ősi kiállást ékesíthették volna.

— **Névváltoztatások.** *Hrepta György* kemecsei lakos vezetéknevének „Halás”-ra és *Vadicsku József* demecseri lakos vezetéknevének „Vadnai”-ra való átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Jóváhagyott segély.** A belügyminiszter *Fabián Cornelia* sziniakadémia-tövedék részére a szeptember 5-iki vármegyei közgyűlésen megszavazott havonkénti 20 forint segély megadását jóváhagyta.

— **Jókai és a Hegedűsök.** Hegedűs Loránt képviselő esküvője után ősi szokás szerint lakomát tartottak, melyen Jókai — amint hamarjában le tudták jegyezni, a következő kis beszédet mondotta:

Kedves öcsém Loránt!

Nekem adatott a sorstól, hogy jelen lehettem szeretett nagyapád, az én kedves Károly bátyám esküvőjén; másod ízben ismét arra lettem hivatva, hogy kedves anyád és atyád esküvőjén, mint násznagy tanuskodjam, — mind a két esküvőt hosszú, boldog családi élet követte. Most harmad ízben a te és szeretett hivesed házasság kötésén és esküvőjén tanuskodom. Kívánom ti nektek, hogy olyan boldogok legyetek, mint nagyszüleitek és szüleitek voltak s úgy megérdemeljétek azt a boldogságot, ahogy ők megérdemelték.

Megsugom nektek ennek a boldogságnak a titkát. — Ez az volt, hogy ók nemcsak a szívükkel, hanem az eszükkel is tudták szeretni egymást, gyermekeiket, hazájukat. Isten áldása kisérjen benneteket egész életen keresztül, halmozza reátok az élet minden örömeit és fordítsa el rólatok minden szomorúságát. Éljetek és örüljete az életnek sokáig.

Elképzelhető, hogy mind örömmel fogadta az egész násznap Jókai e szavait.

— A „Magyarország” politikai napilap abban bírja sikere legfőbb titkát, hogy ez a lap a közönség kegyét ide-oda hajlongással nem keresi, hanem egyenesen, határozottan, se alulról, se felülről jövő befolyások által meg nem tántorítva, halad a maga útján. Van egyénisége és van lelke, a mely kifejezést nyer minden sorában. Hűséges tolmácsa a tradicionális magyar függetlenség politikájának, mely a szuverén magyar állam eszméjéhez való konzervatív ragaszkodás mellett mindig a modern haladás zászlóvivője volt. Maga a lap is mint zsurnalisztikai termék, a legmodernebb szellem szülötte, s mint ilyen, valóságos forradalmat csinált a magyar hírlapirodalomban. Ugy kihasználni a hírlapírás céljaira a modern technika minden eszközt, olyan hoszorkányosan gyorsra tenni a hírszolgáltatást, mint a „Magyarország” tette, előtte egyetlen hírlap meg sem kísérlette. Ez a zsurnalisztikai mozgékonyosság s az a publicisztikai rendületlenség: ez a Magyarország ereje.

A „Magyarország” szerkesztője Holló Lajos, h lyettes szerkesztője Incedy László, főmunkatársa pedig Bartha Miklós, aki nemcsak elsőrendű politikai kapacitás, hanem a legelső magyar próza-író is. Tárca-rovata gazdagságáról Móra István, Abonyi Árpád, Sz. Noga Janka, Vértési Arnold és más jeles írók gondoskodnak. Napi-rovatait a budapesti hírlapíró-gárda legfűgűbb, legügyesebb tollforgatói látják el. A „Magyarország” előfizetési ára: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., 1 óra 1 frt 20 kr.

— **Rózsavölgyi és Társa** cs. és kir. udvari zenemű kereskedése a napokban egész csomó új kiadvánnyal gazdagította a hazai zeneirodalmat. Első helyen mindjárt a kitűnő zeneszerző Camillo Linka új dallamos kerin-gőjét említhetjük, a Primadonna Valsét. A pompás ujdonság méltán sorakozik Camillo Linka eddigi közkedveltség szerzeményeinek s bizonyára szívesen vette az is, akinek ajánlva lett: Splényi báróné, Blaha Lujza asszonynak, a magyar nemzet csalogányának. Ára: 2 korona 40 fillér. Geiger: A Mór új tyrolienne-je. Dal a kisunokához, könnyű, kellemes dallamu munka, egy bájos gyermekképpel a czimlapon. Kutschera Alois a legnépszerűbb kuptárszerző ismét egy bohó ötletes dallal lépett elő: „Na nu Herr Professor Schenk!” melyben a tudós tanár új találmányát figurázza ki. Ára: 1 korona 20 fillér. Kernes József a 66. gyalogezrednek egy talpalávaló kitűnő indulót kombinált, melynek ára 1 korona 25 fillér. Legvégül a „Magyar dalok és népdalok” gyűjteményének 4-ik évfolyamában a 9. 10. sz. alatt két pompás új magyar nóta jelent meg. Az egyik Kövesdy szerzeménye: Akárhány barna lány, a másik: Vigan vannak lenn a faluban, ismert kitűnő népdal. Berényi Lajos zamatos átíratott a fűzet ára 1 korona. Ajánljuk ezen új kiadványokat olvasóink szíves figyelmébe.

Lóversenyek Kisvárdán.

Kisvárdán a folyó évi október hó 16-án lóversenyeket rendeznek a következő programmal:

I. Tiszti akadályverseny. Tiszteletdíj I-nak adva Liptay Béla ur által, II-nak, III-nak a Gazdakörtől a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség tisztjei számára. Táv. kb. 4000 méter. Teher 4 éves 68 kg., 5 éves 72 kg., idősebb 75 kg. Tét 10 kor. f. v. f.

II. Asszonyságok díja. Gátverseny. Tiszteletdíj I. és II-nak III-ik tétet menti. Gazda-

köri tagok tulajdonában levő 3 éves és idősebb félvér lovaknak. Táv. 2400 méter. Teher 3 éves 70 kg., 4 éves 75 kg., idősebb 78 kg., nyertes ló 3 kg. több. Tét 20 kor. f. v. f.

III. Földművelésügyi m. kir. miniszter díja. Akadályverseny. Díj 1000 korona. Ebből 800 korona az I-nak 200 korona III-ik tétet menti, 4 éves és idősebb lovak részére. Táv. 4800 méter. Teher 70 kg., versenynyertes 3 kg. több, két vagy több verseny nyertője 6 kg. több. Beíratási díj 10 kor., további 20 kor., az indulóktól 4 évesnek 5 kg. engedve.

IV. Lovaregylet díj. Sikverseny 3 éves és idősebb lovaknak. Díj 1000 korona, adva a magyar lovaregylettől. Ebből 800 kor. az I-nak, 200 kor. a II-nak, 50 kor. a tétékből a III-nak. Táv. 2400 méter. Teher 3 éves 65 kg., 4 éves és idősebb, 71 kg. 500 kor. értékű versenynyertője 2 és fél kg. több, nagyobb vagy több ily verseny nyertője 5 kg. több. Beíratási díj 10 kor., további 20 kor. az indulóktól.

V. Gazdaköri díj. Gátverseny. Díj 800 kor. Ebből 600 kor. az I-nak, 200 kor. a II-nak, kettős tét a III-nak. Táv. kb. 2800 méter, 3 éves és idősebb lovaknak. Teher 3 éves 65 kg., 4 éves 70 kg., idősebb 72 kg. felültre 3 kg. több. Beíratási díj 10 kor., további 20 kor. az indulóktól.

VI. Gróf Forgách László tiszteletdíja. I-nak adva Gróf Forgách László által. II-nak adva a Gazdakör által. Sikverseny. Szabolcs, Zemplén, Bereg megyékben nevelt oly félvér lovak számára, melyek versenyben meg nem indultak, lovagolva nyeresen urlovasok által. Táv. 2400 m. Teher 3 éves 65 kg., 4 éves 70 kg., idősebb 73 kg. Tét 10 kor. f. v. f.

VII. Négyes kocsi verseny. Negykerekű járműbe, urlovasok által hajtva bíróval. — Orosz és amerikai vérű lovak kizárva. Táv. 10 kilométer a versenypályára hajtva. Tiszteletdíj az I. és II-nak. Tét 10 kor., további 10 kor. az indulóktól. A II. díj csak akkor adatik ki, ha legalább 4 fogat indul. Nevezési zárlat az általános, de dupla téttel az oszlopnál is lehet nevezni.

Általános határozmányok.

1. Nevezési záridő október 9-én este 10 óra.

2. A versenyeknél a Magyar Lovaregylet versenyszabályai mérvadók.

3. Az írásbeli vagy távirati nevezések dr. Vadász Lipót gazdaköri titkár urhoz Kisvárdai intéződk, távirati nevezések írásban megerősítendők.

4. Nevezendő a ló tulajdonosa, a ló neve, kora, színe és származása, valamint a ló terhe, melyet a versenyben vinnie kell, szinte bejelentendő.

5. Minden díjból 5 százalék, valamint a beíratási díjak a gazdaköri pénztárt illetik.

6. Lovagolni csak színekben vagy egyenruhában szalaggal lehet. Az ez ellen vétők 10 koronától 50 koronáig büntethetők az igazgatóság által.

7. A versenypályát a verseny napján Liptay Béla ur fogja hivatalosan megmutatni.

8. A versenyterén felállított akadályok használata a verseny napján reggeli 7 óráig van megengedve, mikor is zászlók kitézetnek.

Ezen rendszabály ellen vétők rögtön a helyszínen 10 korona bírságot tartoznak fizetni minden ugrásért.

9. Minden versenyben, tiszti verseny kivételével, csakis gazdaköri tagok tulajdonában lévő és ilyenek által lovagolt ló indulhat.

Apróságok a hétről.

A nyiregyházi kerékpáregylet három kiránduló tagjának nagy utja hirtelen felbeszakadt.

Egyikőjük családjában komolyabb jellegű megbetegedés történt, a családfőt távirati uton hazahívták. A távirat a mult csütörtökön este Nyitrán érte őket.

A társukat ért rossz hír megrontotta kedvét a többinek is.

Hazajöttek Nyitráról vonaton mind a hármán.

Hanem annyi elragadtatással beszélnek a látottakról, hogy az egylet többi tagjai is kedvet kaptak az ilyen nagyobb szabású kirándulásokhoz. Alig várják a jövő esztendő, hogy meheessenek. Mennél messzebb, mennél ismeretlenebb tájakra! Bekerekezni az egész Magyarországot!

Hát ilyen az a bicizikli!

Kezdetben, hogy Nyiregyházan egy néhányan már veszély nélkül megülték azt az ördögös vasparipát, milyen lelkes tervek szűttek, hogy milyen jó lesz azon kijárni a — vasuthoz! Az ember csak egyet gondol, kikerekezik, megiszik egy pohár sört, aztán vissza! Micsoda élvezet, micsoda passzió lesz az!

Aztán nagyobb, igen nagy tervek szövődtek. Ki a kő utra. Kálló felé, Királytelek felé! Egészen a csárdatóg, meg a királytelki tanyai iskoláig.

Sőt tovább is. Egészen Királytelekig, sőt — uram bocsá! — egészen Kállóig!

Majd divatba jött a sóstói állomás. Aztán be egészen a Sóstóra.

Majd a nagy tervek: Rakamaz, Tokaj, Kálló-Semjén!

Tovább, mindig tovább! Keresztur, Szerencs, Erdőbénye, Ujhely, Kassa!

Kassa! Ez volt a legutóbbi két év legnagyobb kerékpáros bátorságának és a vállalkozási szellemnek a próbaköve.

Es tessék. Ma már Kassa csak az első állomás, első megszálló hely.

Hát ilyen az a bicizikli!

Ámbátor az is igaz, hogy a mostani bicizlikk sem azok már, amelyek az öt-hat év előttiek voltak.

A hazatért biciziklisák a többek között két tanulságot hoztak magukkal.

Az egyik az, hogy az általuk bejárt mintegy 600 kilométernyi uton sehol nem volt semmi kellemetlenségük se emberekkel, se állatokkal.

Nem csak revolvereikre, de még korbácsaikra sem volt szükségük.

A másik pedig az, hogy milyen lekötelező szíveséggel adtak meg nekik minden utbaigazítást és felvilágosítást mindenütt amerre megfordultak.

Hát az utóbbiakra talán erre mi felénk is számíthatnak a messziről jövő idegenek, — hanem az itteni kutyák és kocsisok ellen-szerve a kerekzők irányában alig ha lelő párját valahol!

A mult pénteken délután rendkívüli közgyűlést tartott a város képviselőtestülete. A tárgysorozatban tizenhat tárgy volt felsorolva. Persze, hogy nem tárgyalták le valamennyit. A tizenhat közül hat maradt el. Közűk a „Szegényügy” is.

Sajnátságos. A vármegyei közgyűléseken egy délelőtt ötven—hatvan tárggyal is végeznek. Pedig talán minden valószínűség szerint több alopossággal.

Hanem hát az egész vármegyében nincsen annyi szónok, mint Nyiregyházan.

Ez ugyan paradoxonnak látszik, mert hiszen Nyiregyháza is a vármegyében volna tán, — hanem tudja isten, a vármegyeháza dísztermében más a levegő, mint a város-házában.

Ugy lehet különben, hogy ennek magyarázata abban található, hogy a városháza hajdan ékes díszterme nagyon ütött-kopottá vált az idők folyamán.

Ráférne a tatarozás. Nem csak a vakolatra azonban!

Az sincs kizárva, hogy diszebb terembe talán be se mernének lépni egyes városatyák

olyan állapotban, mint például Grecsó Kovács uram cselekedte pénteken délután. (Szó köz-
tünk maradjon: az irigység sem foghatta rá,
hogy színjőzán lett volna!)

Még ezer a szerencse, hogy az ország-
gos gyzásra vonatkozó bejelentésbe nem
szólt bele.

Bezzeg hozzászólt a vadászati jog
bérbeadásához. Elmondta — már amennyire
ki lehetett venni a szavaiból, — hogy ők —
tudniillik a gazdák — azért vették ki a
vadászati jogot, mert már az életük sem volt
biztonságban az ural vadászoktól, annyira
pusztították az ő ártatlan kutyáikat és
macskáikat.

Ez pedig ő szerinte személyes kérdés!*

Annyira belemelegedett a dikciozásba,
hogy utóljára már az öklével verte az
asztalt.

Alig tudták elcsendesíteni . . .

... És ha valaki azt kérdé, hogy mi-
ért írjuk ki az ilyen dolgokat is az újságba,
azt mondjuk rá: „Épen azért!”

Ha ilyen dolgok történhetnek meg egy köz-
gyűlésen, megérdemli, hogy az újságok
tovább adják!

*

Egy, a tanács által bevehetetlen gyan-
nant törölteni javasolt kőjárda tartozás ügye
érdekes jogi kérdést vetett szőnyegre.

Arról volt szó, hogy egy ház, amelynek
gazdája a ház előtt készített kőjárda árának
esedékes részleteit nem fizette be, árverés alá
került. Az elmaradt részletek a sorrendi tár-
gyaláson nem érvenyesítettek, az új tulaj-
donos pedig az árverést megelőző időbeli
részletek megfizetésére nem hajlandó.

Eddig az volt a felfogás, hogy a kőjár-
dák vételára azonos természetűnek vétetett a
közadókkal. Ilyennek minősíti a szabály-
rendelet is.

A képviselőtestület egyik tagja azonban
másképp fogta fel a dolgot. Azt mondva,
hogy miután a járdát a város készítette, a
hazulajdonosok pedig részletekben térítik
meg annak készitési árát: míg a részletek ki-
fizetve nincsenek, addig — legalább a törlesz-
tetlen értékeig — a kőjárda a városé.

Ezen az alapon tovább haladva azt in-
dítványozta, hívja fel a város az új tulajdo-
nost a határlékos részletek kiűzésére. Ha
nem fizet: szedesse fel a város a kőjárdát
és quitt!

Azaz, hogy nem egészen quitt, mert több
részlet meg ki van fizetve, tehát csak a fizet-
etlen részletek erejéig a városé a járdá. Ugy
de itt meg megint az a kérdés merül fel,
hogy magából a járdából melyik rész van
kifizetve, melyik nincs?

Annyira bonyolódottak tűnt fel ez a kér-
dés a közgyűlés előtt, hogy legjobbnak látták
véleményadás végett a jogügyi bizottsághoz
utasítani.

Törjék rajta fejüket a fiskálisok!

*

A héten kedden délután a jövő évi
költségvetést kezdte tárgyalni a képviselő-
testület

A nagy fontosságú tárgy alig hozott
össze 35—40 városatyát. Pedig most se
aratás, se tengeritörés, se vásár, se szüret.

Hanem azért megint akadtak néhányan,
akik a tavalyi minta után el akarták halasz-
tani az érdemleges tárgyalást.

Volt olyan indítvány is az úgynevezett
általános vita folyamán, hogy előbb adják ki
ki a költségvetést egy 7—9 tagu bizott-
ságnak. Mintha bizony a bizottság tanul-
mányozása révén megokosodtak volna min-
denek. Meg aztán, mintha nem lett volna
mar több példa rá, hogy az így kiküldött
bizottság munkálatainak ép oly kevés hitelt
adtak volna az elégedetlen elemek, mint a
tanácsának adni immár szokássá vált.

*

Az „általános vita” vége az lett, hogy
szavazás után belebocsátották a részletes
tárgyalásba.

A „részletes tárgyalás” azonban miha-
mar annyira részletessé vált, hogy ha mind
azt az aprólékosságot összeirnánk apróság
gyanánt, amik ott elhangzottak, — egyébre
se jutna helyünk.

Csak egyet említhünk fel a sok közül.

Belfi András mérő se tudott kibékülni
azzal a gondolattal, hogy a kereselyázó egyet
által használt vályogvető gödör nem jöve-
delmez semmit, meg aztán hogy ott nyáron
a fürdés el van tiltva.

Végtelenül bántotta az a hallatlan gaz-
dálkodási rendszer, hogy az „elegáns kis-
asszonyok meg a katonatiszt urak” a teli
délutánokon milyen kedélyesen kereselyáznak
ott, — ingyen, nyáron meg külön ör vigyáz
arra, hogy a gyermekek, meg a munkások
még a port se moshassák el a kinálkozó
szabad fürdőben.

Legalább is egy holdra becsüli a kor-
csolyázó tó területet, meg pedig a város alatt
egy hold földért fizetnek 40—50 korona bért
is: — fizessenek a kereselyázó kisasszonyok
és tiszturak is. Adják bérde nekik, ő maga
is részt vesz a licitációz és igéri, hogy fel-
veri 100 koronáig!

Jó félóra ba került, míg a közgyűlés
akként határozott, hogy cenzus gyanánt egy
tiz koronás arany szedessék a kereselyázó
egyesülettel.

Belfi ur azonban kijelentette, hogy ezt a
dolgot megapellálja a miniszterig.

Tiz korona egy holdnyi területért? —
hallatlan is az!

Ilyen és ehhez hasonló dolgokkal telt el
a keddi nap délutánja.

*

Szerdán délelőtt, majd délután folytat-
ták a költségvetés tárgyalását.

A tárgyalás természetesen telve volt e
nap folyamán is hasonló időfecsérlésekkel.

A költségvetési vitára azonban Mikecz
József tette rá a koronát.

Mikor végeredmény gyanánt a mintegy
160000 koronányi hiány nyilvánvalóvá lett,
azzal a zseniális indítvánnyal állott elő, hogy
tekintettel a mostani évek kedvezőtlen gaz-
dasági — vagy mint ő mondta: a gazdasági
válságokra — a költségvetési hiánynak leg-
alább fele részét ne községi pótdó, hanem
kölcsön útján fedezze a város!

Nem is volna rossz, minden esztendőben
kölcsön útján fedezni azokat a kiadásokat,
amelyek a város saját vagyonaának jövedel-
méből nem fedezhetők!

CSARNOK.

Légy holdog!

Irta: Slenkievics Henrik.

Egy holdvilágos éjszakán Krishna, a
böcs, a nagy, hosszasan merengett maga
elő. Aztán így szólt:

— Azt hittem eddig, hogy a földnek
legszebb teremtménye az ember, de csalód-
tam. Itt előttem egy lótus virágot látok, a
mint az éjszaka fuvalmától ide-oda leng.
Mennyivel szebb ez, mint minden más élő
lény! Nem tudom szememet elfordítani a
szirmokról, melyek az ezüstös holdfényben
csöndesen megremegtek. Igen, ehhez hasonló
nincs az emberek között! — szólt mélyen
felsőhajta.

Azután ekkép folytatta:

— Miért is nem tudok alkotni oly lényt,
a mely az emberek családjában az lenne, a
mi a lótus a virágok között. Igen, meg
kellene ezt tennem az emberek öröme s a
föld gyönyörködésére. Ó lótus! élő leány!
változzál át s jelenj meg előttem!

A víz legott reszketni kezdett, mintha
fecskék szárnyai csapkodtak volna. Az éjszaka

világosabb lett, a hold szelidebben fénylett,
a fölemile édesebben dalolt, azután elcsende-
sült minden. A varázs megtörtént: Krishna
előtt állott a lótus emberi formában.

Még az Isten maga is megcsudálta szép-
ségét.

— Eddig a tó virága voltál, — szólta
meg Krishna — légy most gondolataimnak,
virága.

És a leány elkezdett beszélni suttogó
hangon mint, a fehér lótuszelevek szoktak
mikor a nyári szellő csókolgatja őket.

— Uram, élő lénynyé varázsoált engem,
most hol éljek? hova parancsolod? Kérlek,
emlékezz arra, hogy midőn még virág voltam,
leveleim a szél legkisebb leheletére is meg-
remegtek a félemtől. Félttem az erős esőktől
és vad zivatarktól, a mennydörgéstől és a
villámlástól. Most pedig akként rendelkezél
velem, hogy lótus megszemélyesítője legyek.
En megtartottam régi természetemet és most
félek a világtól s mindattól, a mi a földön
van. Hol akarod tehát, hogy éljek?

Krishna felemelte mindent átható szem-
mét a csillagokhoz s így ült gondolkozva egy
ideig. Azután újból a leányhoz fordult.

— Akarsz-e élni a hegyek csucsein?

— Ah, ott nagy a hideg és hó is van,
ott, uram, félek . . .

— Úgy kristálypalotát építek neked a
tónak mélyében.

— A vizek mélyében sok szörnyeteg
lakik, félek tőlük, uram!

— Akarsz-e élni a végtelen pusztákon?

— Ó, uram! vad csordaként szelek és
zivatarok dühöngenek ottan!

Mit tehetsz hát veled! Ellora barlang-
jában istenfő remetek laknak, akarsz-e bar-
langban élni távol a világtól?

— Ó, uram, sötétség van ott, félek tőle.

Krishna a kővön ült s fejét a kezére
hajtotta. Fázva és reszketve állott előtte a
leány. Ez alatt a keleti égboltot festegetni
kezdé a hajnal. A tó vizét és a pálmákat és
bambuszokat megaranyozták a sugarak. A
vizekben karscsu golyák és fehér hatyuk éne-
keltek, az erdőben pávak szólaltak meg s
egyedülálló gyöngyragyón kifeszített hurok
zeneje csendült meg, melyet gyönyörű emberi
ének kísért.

Krishna felriadt merengéséből és így
szólt:

— Ez Valmiki, a költő üdvözlőlvén a nap
fölkeltét.

Mikor elröppent ajkáról a szó, a lili-
omoktól képezett fal megnyílt s a tó partján
megjelent Valmiki.

Midőn megpillantotta az emberi virágot,
abba hagyta játékát, a gyöngyragyó lassan
kicsuszott kezéből s a földre esett. Szótlanul
állott ott, mintha fáva varázsolta volna őt a
nagy Krishna.

Az Isten el volt ragadtatva játékától és
így szólt:

— Valmiki ébredj és szólj!

És Valmiki így szólt:

— Szeretek.

Csak e szóra emlékezett és csak ez egyet
tudta kijelteni.

Krishna hirtelen felsugárzott.

— Szép leány! találtam már neked
érdemes helyet a világon: a költő szívében
fogsz lakni!

Valmiki csak egyre ismétlé:

— Szeretek!

A hatalmas Krishna akarata ösztönözte
a leányt, hogy közeledjék a költő szívéhez,
a melyet Isten oly átlátszónak alkotott, mint
a kristályt.

A leány ragyogott, mint egy nyári éj-
szaka s lassan, mint a Ganges apálya és
dagálya, úgy közeledett az Isten által kijelölt
templomhoz, de amidőn mélyebben látott Val-
miki szívébe, elsápadt és fölelem szállta meg.
 Krishna csodálkozott.

— Emberi virág! szólj, lehetséges-e hogy
félsz a költő szívetől?

— Uram, — felelt a leány — hogy képzelheted, hogy én ott megélek! Ebben az egy szivben látom a hegyek havas csúcsait, a szőnyalakzatoktól hemzsegő vizek mélyét, a pusztákat, hol vad zivalatok csatáznak egymással és Ellora sötét barlangját! Uram, felek én ezért!

De Krishna, a jó, a böles így szólt:

— Ne félj! Ha Valmiki szivében hó van légy te a tavasz sugára és olvaszd fel azt; ha a vizek mélységeit látod benne, úgy te légy gyöngye e mélységnek; ha a puszták elhagyottságát látod benne, úgy hirdesd el ott a boldogság virágait; hogy ha pedig Ellora sötét barlangját vetted ott észre, úgy légy te e sötétségben a napnak sugara!

És Valmiki, ki ez alatt magához tért és beszélőképességét visszanyerte, csak ennyit tett hozzá:

— Es légy boldog!

Fordította: Vap.

Különfélék.

Milliomos színésznők. Az amerikai milliomosok sorában három drámai művésznő is van. Az egyik miss Crabtree, akit Lotta néven jobban ismernek; a másik Maggie Mitchell, a harmadik Fanny Davenport. Crabtree kisasszony, akinek az ajava székenkereskedő volt, tizenöt millió frank boldog tulajdonosának mondhatja magát, ő maga kezeli a vagyonát, még pedig oly ügyesen, hogy a legtapasztaltabb bankár is irigyelheti. Mitchell Maggie kisasszony csak tizenkét millióval rendelkezik. Saint-Louis egyik kisebb színházában kezdte pályáját és jó ideig csak másodrendű szerepeket játszott. Első nagyobb szerepe Fanchon volt, az „Egy kosár” című darabban, amely nemesak népszerűvé tette őt, hanem másfél milliót is hozott neki. A legszegényebb a három közt Davenport Fanny kisasszony, jó ideig a közönségnek elkényeztetett gyermeke volt. Davenport kisasszony különösen Sardou darabjainak hősnői szerepét játszotta. Megtakarított pénzen föidőket vásárolt, melyek legalább is négy milliót érnek. Ékszerai is felérnek 750.000 frankkal.

Amerikai divat. A diadalmas kubai hadjárat hatása alatt az amerikai nők fölkapták a katona sikkak viselését. Francia kepiket, német sisakokat, skót tokkokat egyaránt viselnek. Sikkes, ha a kalap kissé viseltes, Spanyol csákót persze nem visel senki.

Verezhajuk vigasza. Egy angol orvos azt igyekszik kimutatni, hogy a vörös haj kevésbé hull, mint más haj, még pedig azért, mert erőteljesebb. Harmincezer vörös hajszál elég egy fej teljes fődésére, míg a barna koponya borításához átlag 105.000 hajszál kell. A szőkeknek csak 30.000 szál hajuk van, kopaszoknak látszanak; átlagos hajbőségük 140—160 ezer. Eszerint egy vörös hajszál öt szőke haj területét foglalja el. Egy természettudós szerint az ősi emberek mind vörshajuk voltak és a mostani vörshajuk az örökletesség elvét képviselik.

Morfium halottai. Egy porosz orvos kimutatása szerint Poroszországban a múlt évben 135 ember halt meg morfiummérgezésben 180 férfi és 55 nő. A férfiak közt volt 20 orvos, 2 gyógyszerész, 2 betegápoló; majdnem valamennyien 30 és 40 év között voltak. A nők között legtöbb az olyan, aki orvos neje, magánzó neje volt. Akadt egy komorna is közöttük.

Owen Hall. Davis James, aki Hall Owen álnév alatt a Gaiety Girl, Artists Mod. l. és Geishák szövegét írta, a minap a csődbíróság elé került, amely betekintést kívánt könyveibe. Owen Hall, aki már jegyző, pénzügynök és zurnaliszta volt, 1893-ban kezdte a libretto írását, még pedig szép sikerrel. A Gaiety Girl 12.000 koronát hozott, az Artist' Model

18.000 koronát, a Géshák 100.000 koronát; 1896-ban 140.000 korona volt a jövedelme, 1897-ben 180.000 korona; az idén már 100.000 koronát kapott tantiémek fejében. Owen Hall azonban sokat jár a turtra és két év alatt közel 200.000 koronát vesztett.

Eladó királyi jelvények. Egy angol kereskedő czég megértve a kor intő szövegét és számolva az egyre szaporodó afrikai királyságoknak koronák és egyéb uralkodói jelvényekben fölmerült szükségletével Lagos, nyugat-afrikai kikötővárosban nagy áruházat nyitott, amelyben kizárólagosan ezekkel az előkelő áruikkal kereskedik. Kalandor európai és kiváló beszüllött fejedelmek ezután a legmodernebb koronával koronázhatják meg magukat. Szegényebb országok részletfizetésre is vásárolhatnak. Készpénz-fizetésnél öt százalék árengedmény.

Virágcsata a vizen. Arcahon francia fürdőhelyen, Bordeaux mellett, a minap igen érdekes virágcsatát rendeztek, melynek színtere azonban nem a szárazföld, hanem a tenger ingó felülete volt. A bájos öbölben több yacht kötötték egymáshoz a parton megerősített kötelekkel és ezeken állították föl a füzérekkel és zászlócskákkal pazaron földszített yacht uszkált, melyek telve ékszeres és gyönyörű toalettes hölgyekkel, pompás színegyvelegben váltakoztak. A virágokkal behintett vízuton harmincz fanasztikus formájú és mesésen földszített csónak le égett, melyek a sajtószűrő tengeri csatát gyöngéd virágfegyverekkel nyitották meg. Legfeltűnőbb volt egy hatyut ábrázoló csónak, melyen a hatyut tollazatát a legpompásabb fehér virágok ezreiből alkották össze. Ez a méltóságosan tovasikamló óriási madár gyönyörű, kagylóformájú gondolát vont maga után, amelyben arannyal himzett bárony párnákon a képzeltet legszébb szőkehajú Elza ült. Egy másik csónak óriási vízi rózsa ábrázolt, melynek aranyosan csillogó kelyhéből elragadóan szép vízi nimfák kandikáltak ki.

Milliomosok szigete. Mintegy két mértöldnyi távolságban az észak-amerikai Brunswick parti városkától egy kis sziget partjait mossák az atlanti óceán hullámai, melynek prózai nevéből következtetve nem igen lehetne gondolni, hogy ott egész kis tündérvilág van, melynek akármik is szívesen lakója lenne. Egyelőre azonban csak mintegy száz amerikai milliomos fogja élvezni e földi paradicsom gyönyöreit, akik a szigetet pár év előtt felmilióért vásárolták és azóta százezreket költöttek el rá, hogy a tizenegy holdnyi területen mindenféle mesés dolgokat létesítsenek. Az első palota, amelyet Jekyl-Islandban építettek, az amerikai „milliomosok klubjának” háza volt, egy rendkívül elegáns és kényelmes klubház, gőzfűtéssel és villamos világítással. A vendégszobák kettős, fagyapottal, vagy lőszórral kitöltött falakkal vannak ellátva, hogy a benne alvókat semmiféle külső zaj ne háborgathassa. Maguk a sziget tulajdonosai külön palotákat építettek maguknak, melyekben egy-két hónapot töltenek nyáron, hogy idejüket vadászattal, halászat-tal és egyéb sporttal üssék agyon. E boldog halandók közt Amerika legismertebb milliomosai, a Rockefeller, Vanderbilt, Goelet, Astor, Gould és Cushing nevek szerepelnek. A többi jankee nábobokat, kik nem tulajdonosai a szigetnek, szívesen látják és a magánpalotákban vagy a klubházban helyezik el. A sziget előkelő gazdái nagyon vendégszeretők és a vidám társaságokat igen kedvelik. Olyanok is akadnak közöttük, akik amikor nem időznek a szigeten, villájukat 30—50 dollár napi bérrel bérbeadják. Idegenek azonban nem köthetnek ki a szigeten, mert minden oldalról örök ügyelnek arra, hogy a milliomosokat semmiféle hivatalon vendég ne zavarhassa.

Svájc egyik jövedelmi forrása. Svájc, mint ismeretes, többféle hasznat hoz természetli szépségeiből. Különös, de jelentékeny jövedelmi forrás, a regényesebbnél-regényesebb vidékeket feltűntető fényképek, fametszvények, litográfiák, festmények, rajzok és más hasonló műtermékek, melyekről egy 1895. évre vonatkozó statisztikai összeállítás a következő adatokat mutatja ki: E czikkék kiviteli értéke 1895-ben 1.422.968 frankot tett ki az 1894. évi 1.292.353 frankkal szemben. — Svájcznak forgalma az egész világra kiterjed. — E tekintetben leg-többet adozik Németország: 516.317 frankot; azután következik Franciaország 120.614 frankkal, Ausztria-Magyarország 120.614 frankkal; Nagy-Británia 98.339, Olaszország 87.969, Észak-Amerika 67.607, Spanyolország 48.144 frankkal. Legvégül következik Belgium, Oroszország, Németalföld, Svédország, Dánia, Portugália, Görögország, a dunói országok, Törökország, Egytom, Algír és Tunis, Argentína, Chill, Brazília és Ausztrália.

Jó tanács. Egyik tanítványa azt kérdezte az egészségtant előadó tanártól, miként kerülhetné ki az ivóvíz káros hatását? Nagyon elbámult, mikor a tanár azt felelte:

— Először főzze meg a vizet, szűrje által, azután igyék sört.

Piaczi árak.

— Szeptember 28. —

Buza	8.40	8.50.
Rozs	6.50	6.60.
Árpa	5.20	5.50.
Zab	4.90	5.—.
Tengeri	—	—.
Paszuly tiszt. feh.	6.—	6.20.
Szesz literenként		57 1/2.

Hirdetmény.

Himes kerti részben termő két nyilas szöllőt, a helyszínén folyó évi október hó 3-án délután 3 órakor önkéntes magán árverésen eladok. — Bővebb felvilágosítást ad

Somogyi Gyula,

(1—1) kir. közjegyző.

K. 9212/1898.

Árverési hirdetmény.

Nyiregyháza város tulajdonát képező gőz- és kád-fürdő az 1898-ik évi november hó 1-től kezdve, 6 egymás után következő évre versenytárgyalás útján, bérbe fog kiadni.

Zárt ajánlatok, 280 forint bánópénzzel együtt, folyó év október hó 5-én délelőtt 11 óráig Sexty Gyula városi tanácsos, mint a gőz- és kád-fürdő felügyelőjéhez nyújtandók be, s azok 11 óra után a városháza kistermében, a tanács által kiküldött bizottság jelenlétében, fel fognak bontani.

Kiküldési ár 2800 frt bérösszeg.

Az árverési feltételek a városi aljegyzői hivatalban, a hivatalos órák alatt, megtekinthetők s másolatban kivehetők.

Kelt Nyiregyházán, 1898-ik év szeptember hó 24-én.

Benes László,

(1—1) polgármester.

Pincze bérbeadás.

A nyiregyházi róm. kath iskolai boltok alatt levő tágas pinczehelyiség folyó évi október 1-től bérbe adó, a bérlet iránt felvilágosítást ad **Verzar István,** esp. plébános. (1—1)